

I en tynd tråd

Af [MOGENS DAMGAARD](#)

I animationsfilmens nye guldalder er dukkefilmen en sær anakronistisk størrelse. Strings undgår da heller ikke at lande mellem beundring og kedsomhed.

Strings kommer til Danmark mere end et halvt år efter den internationale premiere og med flere priser i bagagen.

Ikke så overraskende. Anders Rønnow-Klarlund er en egocentrisk filmskaber, der ikke går den lige vej. Eller efter den nemme succes. Tre film på otte år. Debut i 1996 med *Den Attende*, en Altman-inspireret episodefilm centreret omkring den dramatiske EU-afstemning den 18. maj 1993, tre år senere den okkulte thriller *Besat*, og nu - en dukkefilm, der havde premiere i slutningen af maj, men som allerede i december i fjor modtog to priser på SITGES International Film Festival.

Rønnow-Klarlund har fortalt, at han fik idéen i et fly, hvor han så en reklamefilm skabt af et tjekkisk dukkeværksted. Fascinationen er forståelig. I tiden efter 2. verdenskrig var tjekiske dukkefilmskabere verdens bedste, hvilket man år efter år kunne forvise sig om bl.a. på Odense Film Festival. Jiri Trnka, Zeman og i nyere tid ikke mindst Jan Svankmajer skabte fantastiske film, der ofte under den tilforladelige overflade indeholdt en besk kritik af det politiske system.

Med Murens fald faldt også de statssubventionerede filmstudier, og dukkefilm, der må klare sig på markedsvilkår, har det ikke let.

Det kan bl.a. danske Laila Hodell og den rumænskfødte og i Danmark bosatte Mihail Badica tale med om. Deres hhv. *En meget gammel herre med kæmpestore vinger* og *Fyrtøjet* var kunstneriske succeser, men kunne ikke tilnærmelsesvis spille pengene hjem.

Ligner uden at være

Samme skæbne vil givetvis overgå *Strings*. Den halvanden time lange film fremkalder et virvar af modstridende følelser, herunder også nogle, man ikke rigtig vil være bekendt. For – jo, det gør man. Man keder sig, når der gået nogen tid, hvor længe afhænger af disposition og temperament. Når først beundringen over de kunstfærdigt udformede dukker og den dramatiske scenografi, de manipuleres i, har lagt sig, sætter blasertheden ind.

Dukkefilm er sin egen bedste ven og værste fjende. Den sikrer sig umiddelbar opmærksomhed i kraft af at ligne uden at være. Aktørerne er på én gang både større og mindre. Som i alle andre animerede film har de overmenneskelige egenskaber, men som dukker også et voldsomt begrænset udtryk.

Alligevel er det lykkedes filmen at skabe rig variation indenfor den naturlige begrænsning. De ca. 150 dukker er udført i forskelligt materiale. Mange er skåret – med tydelig inspiration fra afrikansk træskærerkunst – mens andre er tilvirket i forskelligt materiale, bl.a. metal og porcelæn, selvfølgelig er den skrøbelige prinsesse Jhinna lavet af porcelæn.

Strings (2004).

Omvendt har filmen pålagt sig selv en voldsom udfordring, idet dukkerne er uden mund. I ansigtet kan kun øjnene bevæge sig, hvorimod kroppen har en imponerende bevægelighed, som man sjældent oplever i dukkefilm. Fraværet af bevægelig mund gør det problematisk med længere dialogscener, især med mange medvirkende, da det kan være svært at se/høre, hvem der taler.

Strålebundt mod himlen

Filmens mest originale påfund gemmer sig imidlertid bag titlen: *Strings*. Normalt bestræber dukkefilm sig på at skjule snorene, der styrer dukkerne, i dette tilfælde er de selveste livsnerven, idéen, konceptet.

Dødsdømte henrettes ved at "hovedtråden" kappes, selvmordere gør det selv, og hvis man i krig eller ved en ulykke mister en legemsdel, så udgør de ulykkelige slaver et nyttigt reservedelslager. Eller børn kan drille deres mødre ved at lege "kluddermor", dvs. med vilje bringe håbløse uorden i trådene

Her kan man virkelig tale om, at "at ens liv hænger i en tynd tråd". Samtidig er strålebundtet af tynde tråde, der udgår fra hver dukke, af stor visuel effekt, når den strækker sig fra jorden mod den lysende himmel – eller omvendt under vand, i det hele taget bevæger *Strings* sig ind på områder, som dukkefilmen hidtil er vejet uden om på grund af de åbenlyse tekniske komplikationer.

Et klassisk drama

Helt traditionel er derimod historien, som Anders Rønnow-Klarlund har skrevet sammen med forfatteren Naja Marie Aidt.

Det er den klassiske fortælling om opgøret mellem godt og ondt. I århundreder har to krigernationer bekæmpet hinanden, begge er udmattede, og i sin fortvivlelse over ikke at kunne skabe fred, tager Hebalons kejser livet af sig. Han efterlader et brev, hvori han overdrager den tunge opgave til sin søn, Hal Tara.

Men magtgriske personer i kejserens nærhed har andre planer. De ønsker ikke fred, tværtimod drømmer de om krig og den totale udslettelse af fjenden, zeritherne. De brænder afskedsbrevet og slår alarm: Kejseren er myrdet af zeritherne.

Blind af hævnørst drager Hal ud for at hævne sin far. Forklædt som slave og ledsaget kun af sin væbner, Erito, drager han gennem ukendt land, og for den unge Hal bliver det en dramatisk dannelsesrejse, der vender op og ned på alle hans forestillinger om godt og ondt, ven og fjende.

Handlingen er traditionel som Shakespeare, og når, som nævnt, forbløffelsen over dukkernes udtryksfuldhed har lagt sig, vænner man sig til nærmest at betragte personerne som levende væsner. Hvorefter man – dybt uretfærdigt men meget forståeligt – bliver utålmodig over, at de alle sammen spiller så stift og udtryksløst som Claude van Damme. Og så bliver halvanden time lang tid. Uanset bevidstheden om, hvor imponerende tekniske og kunstneriske præstationer, der ligger bag.

Faktaboks

Strings (2004) Danmark.

Instruktion: Anders Rønnow-Klarlund.

Manuskript: Naja Marie Aidt og Anders Rønnow-Klarlund.

Danske stemmer: Iben Hjejle, Henning Moritzen, Maria Bouras, Jesper Langberg, m.fl.

1 time og 28 minutter.

[Udskriv denne artikel](#)

[Gem/åben denne artikel som PDF \(? Kb\)](#)

[Gem/åben hele nummeret som PDF \(??? Kb\)](#)

«|| [forrige side](#) | [næste side](#) ||»

16:9, september 2005, 3. årgang, nummer 13

8